

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și străinătate:
Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULŪ XLIX.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrierile nefranate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

Nr. 141.

Mercuri, Joi 25 Iunie (7 Iulie).

1886.

Nou abonamentŭ
la

„Gazeta Transilvaniei“.

Cu 1 Iulie 1886 st. v., se va începe unu nou abonamentŭ, la care invităm pe toți onorații amici și sprijinitori ai foiei noastre.

Prețŭ Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.

„șese „ 6 „

„unu an 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci

„șese „ 20 „

„unu an 40 „

Abonarea se pŃte face mai ușorŭ și mai repede prin mandate postale.

Abonaților de pân'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numărulŭ fășiei sub care au primitŭ țiarulŭ.

Domnii ce se vorŭ abonă din nou sē binevoescă a scrie adresa lămuritŭ și a arēta și posta ultimă.

Administrațiunea.

Brașovŭ, 24 Iunie 1886.

Nu fără mirare se întrēbă ađi mulți, cā ore din ce cauză afacerile naționale ale Românilorŭ din Bucovina înaintēză așa de încetŭ și greu, după ce la cārmă în Viena se află unŭ guvernŭ, care urmărește o direcțiune favorabilă desvoltării naționalităților din imperiu, direcțiune cu totulŭ opusă aceleia ce o a luatŭ guvernulŭ ungurescŭ de dincŃce de Laita?

Ni s'a datŭ ocaziune mai de multe ori de a descoperi parte mare din relele de care suferă organismulŭ naționalŭ alŭ Românilorŭ din Bucovina. „Revista politică“ din Sucēva, care a luatŭ nobila deciziune de a lupta în contra acestorŭ rele, caracterisēză în numărulŭ sēu din urmă situațiunea actuală a Românilorŭ bucovineni cu următoarele cuvinte:

„Noi Români bucovineni ne-amŭ luptatŭ până acum prea rēu și amŭ perdutŭ prea multŭ tărēmŭ. Dēr ce vorbescŭ de luptă? Noi adicā nu ne-amŭ luptatŭ de feliu, ci amŭ svērlitŭ armele și amŭ cedatŭ terenulŭ de voiă bună, fără împotrivire. Noi amŭ rēmasŭ iubitorŭ de pace, primitorŭ, îngăduitorŭ, blajini, dēr tŃte aceste însușiri au fostŭ ruina noastră. Vrășmașulŭ a străbătutŭ în mijloculŭ nostru, ne-a storsŭ de averi, împiedecă progresulŭ nostru în cultură și întrebunțēză în timpulŭ din urmă în contra noastră o armă necinstită, precum este calumnia“.

Mai este ore de lipsă sē explicămŭ aceste cuvinte? Credemŭ cā fie-care sēnte a lorŭ tristă importanță pentru românismulŭ din Bucovina, le sēnte cu atâtŭ mai vērtoșŭ cu câtŭ cu puțină deosebire și noi suferimŭ de aceleași pēcate strămosesci, de aceeași persecuțiune, ca frații noștri dela Prutŭ și Siretŭ.

Desnaționalizarea elementului românescŭ în Bucovina ne spune „Revista“ a luatŭ nisce dimensiuni fŃrte periculŃse. Meseriașii români din orașe suntŭ aprŃpe cu totulŭ stērpiți. După meseriașii este starea boerilorŭ cea mai amenințată. AprŃpe jumătate din moșiile boeresci au intratŭ în mâni străine, ér partea rēmasă în stăpânire românescă nefiindŭ liberă de datorii este periculŭ cā și acēsta va trece cu timpulŭ în mâni străine. Poporulŭ dela sate n'a pututŭ progresa pentru cā nu avea amici adevērați. Administrațiunea a fostŭ condusă de tendința de germanizare și acēsta e cauza cā poporulŭ din Bucovina a rēmasŭ îndērētŭ în cultură. „Acēstă tendință trebuie sē dispară“, dice „Revista“. Va se dică nici astăđi încā ea nu a dispărutŭ!

Câtŭ pentru preoțiune ea a servitŭ, dice „Revista“, totdeuna numai ca instrumentŭ în mâni

administrațiunei, cā n'are unŭ programŭ politicŭ propriu și cā în sînulŭ ei consolidarea și disciplina e nimicită de ambiții, rivalisări și de interese materiale.

Ne spune mai departe „Revista“, cā fiindŭ clasa meseriașilorŭ români aprŃpe atinsă astăđi poporulŭ românŭ din Bucovina se compune numai din trei stări: preoții, țeranii și boerii și se întrēbă ce putere națională înfășeșe aceste trei stări în viața politică a țării?

Impărțirea ce o facŭ confrății noștri din Sucēva nu ni se pare nimerită. Ce se întēmplă cu fii de preoți și de țeranii, cari învață carte și nu aparținŭ nici uneia din clasele de mai susŭ? Sē formeze ei o clasă deosebită de burgesii?

Ni se pare cā acēstă separare a claselorŭ nu este nicidecum corēspunđătoare timpului și scopului ce-lŭ accentuează „Revista“ cerēndŭ sē se cultive și sē se propage sēmțulŭ de solidaritate națională. În adevērŭ boerii români din Bucovina formēză o clasă, pe care noi Români de aici n'o avemŭ, dēr decā acēstă pozițiune a lorŭ excepțională îi pune în fruntea țerei nu urmēză de aici, ca ei sē formeze o tabēră deosebită, ci acēsta le impune dimpotrivă datoria de a unŭ printrŭ înțelēptă conducere tŃte elementele sântŃse române ale Bucovinei întrŭ o singură tabēră națională.

Numai tabēra boerilorŭ, ne spunŭ confrății noștri, este disciplinată, are programă și conducători, însē este mică și nu pŃte birui cu guvernulŭ, care pretinde mereu jertfe stricaciŃse elementului naționalŭ.

Ce trebuie dēr sē facă nobilimea din Bucovina? — După a noastră părere ea trebuie sē se străduiescā a-și mări tabēra adunândŭ sub stēgulŭ românismului pe toți Ńmenii de bine din sînulŭ preoțiunei și a cārturarilorŭ mireni și puindu-i în serviciulŭ cauzei drepte a poporului țeranŭ.

De aceea consēmțimŭ pe deplinŭ cu confrății noștri bucovineni cānd dicŭ:

„Fumurile unora și indiferentismulŭ altora trebuie sē dispară, pentru ca sē ne putemŭ apropia mai ușorŭ unii de alții. Sēmțēmēntulŭ naționalŭ trebuie tređitŭ și nutritŭ și elementulŭ românescŭ întăritŭ pe totŭ loculŭ.“

Cānd se va face acēsta, atunci nu va mai fi între Români bucovineni decātŭ o singură tabēră de adevērați fii ai națiunei pētrunși de a lorŭ sântă chiamare românescă!

Pactulŭ austro-ungarŭ.

Se scie, cā incheierea definitivă a pactului austro-ungarŭ s'a poticnitŭ la cestiunea petrolului. Camera deputaților din Viena a făcutŭ unele modificări în tarifulŭ vamalŭ și a votatŭ o taxă vamală de 2 fl. pe petrol. Guvernulŭ austriacŭ a făcutŭ cunoscutŭ guvernului ungurescŭ modificările făcute de camera deputaților, invitându-lŭ totodată sē între în tractări asupra acestorŭ schimbări și sē facă propunerŭ asupra modalităților acestorŭ tractări, precum și asupra timpului pentru începerea lorŭ.

Se vede însē cā lucrulŭ nu merge așa ușorŭ și e greu a spune acum, ce sfērșitŭ va lua cestiunea reînnoirii pactului, în țilele trecute a fostŭ ministrulŭ Tisza la Viena, pentru ca sē raporteze Maiestății Sale, încā până ce nu părăsește reședința, în diferite afaceri, cu care ocaziune negreșitŭ cā a atinsŭ și cestiunea pactului. „Pol. Korr.“ comunicândŭ acestea din Peșta, e informată, cā guvernulŭ ungurescŭ ia în acēstă privință o atitudine așteptătoare, și speră cā se vorŭ retrage acele modificări, cari suntŭ nisce pretențiuni ce nu se potŭ primi fără concesionŭ reciproc. Numitei fol i se comunică categoricŭ din Peșta, cā guvernulŭ ungurescŭ consideră ca neacceptabilă taxa vamală de doi florini.

Intēl nirile monarhilorŭ.

De cātvă timpŭ se vorbește mereu despre intēl nirea monarhului nostru Franciscŭ Iosifŭ cu împēratulŭ germanŭ Vilhelm în Gastein. Scirea acēsta nu s'a demințitŭ și se vorbește cu siguranță, cā cu acēstă ocaziune vorŭ sosi acolo și prințulŭ Bismarck și contele Kainoky. Se dice cā aceste intēl niri au o importanță diplomatică. Se mai vorbește, cā monarhulŭ nostru se va intēl ni și cu țarulŭ Alexandru III alŭ Rusiei. „Bud. Korr.“ însē dice, cā în țercurile cele mai competente nu se scie nimicŭ despre acēsta și cā nici nu e pusă în perspectivă o asemenea intēl nire. De asemenea se vorbește, cā nici ministrulŭ de externe rusŭ Giers nu se va intēl ni cu cancelarulŭ Bismarck, precum se aștepta, și acēsta face sē se deducă, cā o încordare neaplanată ar fi la mijlocŭ și anume, atitudinea din urmă a Rusiei față cu PŃrta și cu Bulgaria, atitudine, care amenință pacea europeană. E vorba acum cā ore Germania și Austro-Ungaria mai potŭ avē același interesŭ ca mai înainte d'a menținē amicitia cu Rusia? Acēstă întrebare și-o punŭ mulți politici din Austro-Ungaria și Germania, dice unŭ corespondentŭ din Berlinŭ alŭ lui „Pester Lloyd“. Intēl nirile dela Gastein ne vorŭ da Ńrecare lumină atātŭ în acēstă privință, câtŭ și asupra viitoarelorŭ stări de lucruri.

Starea scŃlelorŭ medii în Ungaria.

Asupra stărilorŭ din numēroșe scŃle medii din Ungaria, „Allgemeine Korrespondenz“ publică unŭ raportŭ, cum spune ea, din isvorŭ fŃrte competentŭ, în care se dice:

Consiliarulŭ de secțiune în ministerulŭ instrucțiunii Dr. Klamarik a făcutŭ în anulŭ trecutŭ o cālētoria mai lungă de inspecțiune, pentru ca sē inspecteze scŃlele medii ale statului, precum și scŃlele confesionale și comunale. Resultatulŭ e tristŭ. O neglijență înspăimēntătoare în mănuearea materiei de invēțământŭ s'a doveditŭ în scŃle. În cele mai multe institute de invēțământŭ este întocmirea atātŭ de defectuoasă și rea, încātŭ tractarea temeinică a materiei de invēțământŭ și aplicarea regulorŭ pedagogice generale la instrucțiune este curatŭ cu neputință. În multe locuri se află edificiile scolare întrŭ o atātŭ de deplorabilă stare, încātŭ sântēitatea, ba chiarŭ siguranța personală a școlarilorŭ e multŭ amenințată. Afără de aceste defecte, consiliarulŭ de secțiune Klamarik a observatŭ cu mare indignațiune, cā puterile de invēțământŭ (profesorii) nu potŭ coresponde nici eșlorŭ mai modeste pretențiuni; în multe locuri educațiunea tinerimii este incredințată unorŭ Ńmeni, cari deși suntŭ diplomați nu suntŭ stăpâni pe obiectele lorŭ și cari din acēstă cauză suntŭ o adevērată plagă a scŃlelorŭ medii. Consiliarulŭ de secțiune s'a întorsŭ din cālētoria sa numai acum câteva țile în capitală și raportulŭ, ce-lŭ va prezenta în curēndŭ ministrului Trefort, va fi unŭ tristŭ actŭ de acușațiune. ScŃtemŭ aceste date rușinătoare din isvorulŭ celŭ mai competentŭ și comunicămŭ, cā consiliarulŭ de secțiune va cere înlăturarea sēu pensionarea a o sută de profesori aprŃpe. Ca contrastŭ imbucurătorŭ alŭ acestorŭ stări istorisite aci totuși putemŭ anunța, cā se află în țēră și scŃle medii, care nu numai suntŭ o podŃbă a patriei, ci potŭ servi ca modele și streinătății.

SCIRILE țILEI.

Cum se prădează banii statului? La acēstă întrebare rēspunde unŭ ore-care Spitzer David în „Ellenzék“, împărțindŭ următorulŭ casŭ: Ministrulŭ instrucțiunii publice a concesŭ, ca în comuna Șeica mare sē se înființeze o scŃlă de statŭ. Înțelegēndŭ acēsta evreulŭ Moise Kappel din Hedicŭ, s'a rugatŭ de guvernŭ, ca sē-i cumpere spre scopulŭ acesta casa sa din Șeica mare. De observatŭ este, cā casa evreului este o casă rea, nesântŃtoasă și umedă, care spre a se putē folosi cere o reparațiă de 1500 fl. v. a. Nu este casa evreului acodată pentru scŃlă nici de aceea, cāci se află într'unŭ locŭ fŃrte apătŃosŭ, așa cā în timpulŭ de ploii copiii ar trebui trecuți cu luntrea la scŃlă de statŭ. Evreulŭ nu scia cum sē se scape de acēstă uriciŃsă casă și mai

mulți martori adevărați, că i-a imbiat s'o cumpere cu prețul de 1000 fl. v. a. Totu cam în prețurile acesta au prețuit-o și alți locuitori și estimatori din Șeica mare, cari anume au fost provocati și incredințați din partea guvernului ca s'o prețuiescă. Cum s'a întâmplat, cum nu s'antemplat, nu se scie; destul că la urmă evreul a încărcat casa lui în spinarea statului cu prețul întreg de 3200 fl. v. a. Nu-i poveste, cetii în „Ellenzék“ și ve veți convinge!

—x—

Vineri și Sâmbătă în săptămâna trecută s'a ținut *esamenul de maturitate* al absolvenților liceului român din Brașov, în prezența pâr. archimandrit N. Popea ca comisar din partea autorității noastre scolare, și a d-lui Veres ca comisar din partea statului. Dintre 17 maturisanți, 3 au eșit cu foarte bine, 7 cu bine și 4 cu suficient, 3 au fost respinși din câte un obiect pentru două luni.

—x—

În comitatul Turda-Arieș s'a întâmplat, că la ordinul unui solgăbiru fu arestat locuitorul din Bagin, Simonfi, și cu câțiva consoți ai săi, sub pretest, că ar fi purcesu necorect cu ocaziunea alegerei de deputat în Vințul de sus. Bietul om fu deținut în arestatul comitatensu din Turda, fără să se fi luat protocolul cu el și fără să se fi spus cauza deținerii sale. S'a arestat fără cauză și s'a eliberat fără cauză. Scopul intenționat prin arestarea lui Simonfi era însă — dize unu djaru ungurescu opozițional — ca să înfrice partida opozițională din Bagin și să asigure reușirea deputatului guvernamental. Presiunea avu succes, guvernamentalii, deși aveau puține voturi, au învins. Simonfi ceru satisfacțiune contra solgăbirului respectiv, dăr tribunalul regescu din Turda n'a făcutu nimic. De aci s'a adresat Simonfi la tabla regescu din M. Oșorheiu, dăr și de aci s'a întorsu cu buzele umflate. Lucrul a ajuns în fine la curia din Pesta. Curia s'a interesat mai mult de libertatea individuală a cetățenilor și a dispus, ca să se facă investigațiunea de lipsă contra unui act ca acesta, și lui Simonfi să i se dea cuvenita satisfacțiune. Acesta s'a întâmplat în Ianuarie 1884. Doi ani și jumătate au trecut și încă nimic nu s'a făcut pentru a se da bietului om cuvenita satisfacțiune. — Rodele șovinismului, din care trebuie să guste înșis cei ce-l propagă.

—x—

Se plângu „patrioții“, că este tristă sôrtea djarilor lor. Așa de es. djarul săptămânal „Maros-Torda“ a apus. Nicu unu anu nu s'a putut susține, măcară se bucura de protecțiunea fișpanului și era organul oficios de publicațiune al societății economice. „Ellenzék“ e de părere că tocmai protecțiunea fișpanului l'a „omoritu“.

—x—

Prețul sării s'a sporit dela 1 Iuliu n., și anume în diferite localități diferite prețuri dela 9 fl. 84 cr. în sus până la 11 fl. 85 cr. maza metrică. În Murășu-Solymos s'a scățut dela 8 fl. 9 cr. la 8 fl. Sarea de riu se găsește la toate oficiile r. cu 50%, mai efină ca sarea curată.

—x—

Personele din Turcheș, mușcate de unu căne turbat, se dize că s'au oprit în Pesta spre a fi tractate de Dr. Victor Babeș după metoda lui Pasteur.

—x—

Unu violentu vârteju a pricinuit mari devastări în mai multe comune din comitatul Somogy. În Marczali au fost dărimate 54 colibe și case mai mici. Arbori seculari au fost desrădăcinați și aruncați în de-

părtare de 40—50 pași. În Gadany a ruptu furtuna 22 de case. Au suferit foarte multu viile

—x—

În zilele acestea unu căne turbat a mușcat pe unu bietu lucrător în Săcele. N'ar strica să ia măsurile energice autoritățile comunale pentru împedecarea nenorocirilor.

—x—

O foia „patriotică“ din Clușiu scrie, că procesul de presă intentat djarului ungurescu „Debreczen“ este în curgere. Judele investigator Bay Gábor a luat interogatoriul editorului djarului, 3r redactorul Gáspár Imre, care de prezentu se află la băi, este citat în cauza acesta pe ziua de 15 Iulie. „Da ore contra lui „Pest. Lloyd“, pentru articolul prin care cu atata necruțare atacă pe archiducele Albrecht, când va porni procesul de presă procurorul regescu, cel atatu de zelos?“ întrebă acel djaru.

—x—

D-lu căpitanu cl. I Georgiu Banciu din regimentul de infanterie Nr. 64 a trecut în pensiu.

—x—

Convenția provisorie între România și Turcia s'a încheiat.

—x—

Ministerul român de interne a făcutu o adresă ministerului instrucțiunii, spre a lua măsurile, ca preoții și învățătorii dela țară să învețe arta vaccinării, acesta în interesul sănătății țăranilor.

—x—

În luna viitoare va merge prințul Bulgariei la Sinaia, spunu foile din București.

—x—

Ministrul român de industrie a promis elevilor din ultimul an dela școala de meserii dela Filaretu, în București că, după esamenul general din Octomvre, voru fi trimiși în străinătate spre a se perfecționa în diferite fabrici.

—x—

Biroul Ateneului din București comunică, că s'a hotărît definitiv o nouă tragere a lotăriei, la care voru fi următoarele câștiguri: unu mare lotu de 25,000 lei, unu lotu de 5,000 lei, 25 loturi de câte 1,000 lei, 30 loturi de câte 500 lei, 69 loturi de câte 100 lei; totalu 126 loturi câștigătoare în sumă de 76,900 lei. Tragerea se va face la 20 Decemvre viitoru, seu și mai curându, decât se voru plasa toate biletele rămase nevândute. Toate biletele concureză la tragere, afară de cele care au câștigat deja.

—x—

Esamenele de bacalaureat în București s'au terminat; din 36 candidați abia 5 au fost admiși, dize „Răsboiul.“

—x—

Din Odessa se scrie djarului „Neue Freie Presse“, că în zilele acestea guvernatorul general rusu, d. Roop, însoțit de generalul Mossolow, doi adjutanți și unu funcționar, au plecat în Basarabia ca să inspecteze garnisioanele din Belz, Hotin, Saroki, Bende și Akerman și să le dea instrucțiunile necesare relative la marile manevre, cari se voru ține în părțile locului în luna lui August și la care va asista și Impăratul Alexandru III. După câte află dintr'unu isvoru siguru, Impăratul Alexandru va sosi la 28 August în Odesa spre a lua parte la manevre, de unde apoi Impăratul va visita și orașele mai sus menționate prin cari călătorește actualminte guvernatorul generalu.

—x—

Deputatul social-democrat Singer a fost espulsat din Berlin și de pe teritoriul micii stări de asediu. De asemenea a fost espulsat restauratorul Max Jacoby, fiindu că a închiriat localul seu întrunirilor social-democratice. — Cancelarul Bismarck 'și-a eșit de totu din sărite.

—x—

Astăzi amu veditu prin stradele Brașovului preambulându-se o cetă de Unguri străini cu cocarde tricolore roșu-galbenu-vănu pe peptu. Cine s'e fiă aceștia? Ore ce măsurile va lua poliția?

Congresul național-bisericescu gr. or.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Sibiu, 3 Iuliu 1886.

Ședința de astăzi a Congresului gr. or. s'e deschide la 9 ore a. m. Presidiul bineventă pe episcopul Caransebeșului I. Popasu, care a sosit la congresu, la care bineventare ia parte și Congresul prin unu „s'e trăiescă.“

Urmăz la ordinea zilei comisiunea financiară cu raportul E. Brote, care cetesce timpu de 1 oră și jumătate raportul general alu consistorului metropolitanu ca senatu epitropescu. Acestu raportu cuprinde în sine foarte multe, dăr nu toate datele despre averea metropoliei gr. or. a căreia totalitate constă din agrii, edificii și fonduri.

După aceea cetește raportul comisiunei financiare privitoru la acestu raportu generalu. În introducerea acestuia se cuprinde unu felu de acuzare indirectă contra consistorului metropolitanu, ca senatu epitropescu că adevă activitatea aceluia ar fi fostu foarte modestă în anii cei din urmă. Aci se dezvoltă unu picu de desbateri, alu căruia rezultatu e, că introducerea acestu acuzătoare s'e i se redă consistorului metropolitanu, ca s'e se potă în una din ședințele proxime justifica.

Câteva din propunerile lui E. Brote se primescu, dăr aceea, că despre lăsămentu arhiepiscopului Andreiu Șaguna, pentru înființarea a două episcopii gr. or. s'e se subșternă litere fundamentale, nu se primesce. Congresul se invoesce, ca s'e fiă unu felu de act fundationalu, care s'e defineze mai deapropo scopul lăsămentu, dăr nicidecum litere fundamentale, căci lăsămentu nu e fundatiune, ci fondu, a căruia destinațiune e deja indicată în testamentul lui Șaguna.

Vine la ordinea zilei comisiunea scolară. Raportor N. Zigrea. Acesta propune, ca Congresul s'e însărcineze pe consistorul metropolitanu să adreseze o remonstrațiune către Ministrul de culte și instrucțiune publică în care s'e se demonstreze, că ordinațiunea aceluia ministru, prin care se pretinde, că acele cauze disciplinare învățatorescu, cari se finescu cu destituire, s'e se așternă Ministrului spre ulterioara aprobare, respective desaprobarare, e contrară nu numai dispozițiilor din Statutul organicu ci și art. de lege. 38 ex 1868, care art. se referă numai la școale comunale, dăr nicidecum și la cele confesionale. C. Brediceanu nu s'e mulțimesce cu această propunere, ci propune, ca Congresul s'e esmită o deputațiune la Maiestatea sa în cauza acesta. V. Babeș face propunerea s'e se amâne luarea unui conclusu în afacerea acesta până atunci, când va veni la ordinea zilei comisiunea specială pentru ajutorul de stat, și comisiunea scolară s'e se pună în co'nțelegere cu această comisiune specială, ca s'e se resolve amândou cauzele, decât s'e va pută după unele și aceleași norme. — Propunerile comisiunei și a lui C. Brediceanu cadu și s'e primesce a lui Babeș.

FOILETONU.

Călătoria lui Stanley prin Africa centrală.

(Urmare.)

CAPITOLUL XXIII.

Pe drum. — Celu de pe urmă măjaru. — Uledi palmuesce pe unu „rege“. — Lipsa ajunge la culme. — Stanley trimite omeni la Boma după ajutor. — Măntuiri. — Sosirea în Boma. — Spre mare. — În Kabinda. — Intorcerea la Zanzibar. — Primirea. — Credința este respătită. — Despărțirea de tovarășii de drum. — Intorcerea în Europa. — Resultatele îndrăzneței călătorii.

Încă în 1 Augustu își urmară călătorii noștri mai departe drumul lor pe uscatu. Vangvana și Vanyamvezi, deși grozavu de obosiți, totuși își luară cu toții inima în dinți, de ore-ce sciau, că se apropiă de ținta îndelungatei călătorii.

Indigenii, cu cari venira ei de aci înainte în atingere, se arătară în partea cea mai mare de totu neprietinoși. Unii dintre ei erau așa de răi la inimă, încatu nu voiau să arate călătoriloru nici calea, pe care aveau să apuce.

Și acuma mai suferi Stanley o pierdere, care nu'l umplu de întristare numai pe el, ci și pe tovarășii săi. Celu din urmă dintre măgarii luați din Zanzibar — Mirambo cu numele — care suferi cu o răbdare

admirabilă toate greutățile uriașei călătorii de până acum, dintr'odată nu mai fu în stare să se misce din loc. Bietul animalu era așa de storsu de puteri în urma necurmatelor osteneți și în urma deseii lipse de nutremitu, încatu se puse josu tremurându și nu voi să se mai ridice.

Vedându, că nu'l mai potă lua cu densul, Stanley flă lăsa în îngrijirea unei căpetenii de-ale indigenilor, și porni mai departe.

În curându ajunse caravana la unu sat, alu căru „rege“ pretindea dela drumeții noștri, ca s'e-i dea ca vamă o sticlă de rumu. În locu de rumu însă Uledi îi trase „regelu“, care se făcea din ce în ce mai obraznicu, o palmă așa de sdravănă, încatu „Înălțimea sa“ cădu la pământu amețitu. Supuși „Înălțimei sale“ începură a face unu sgomotu grozavu de mare, dăr se mărginira numai pe lângă atata.

Peste deluri și peste văi, prin păduri și prin șesuri neroditoare înaintau fără pregetu călătorii noștri, voindu să ajungă câtu mai în grabă la Boma, colonia europeană, care se află mai în susul rului Congo.

În toate părțile indigenii se aflau într'o lipsă așa de mare, încatu chiar decât ar fi voit, nu ar fi putut ajuta cu nimic pe drumeți. Măgele, sirmă și stufe în genere nu voiau să primescă; cei mai mulți dintre ei întrebau numai și numai de rumu.

Stanley și cu soții săi se hrăneau mai numai cu banane și cu nucii de pământu copte, 3ră de beutu aveau numai nisce apă grozavu de rea.

Ei ar fi fostu bunu bucuroși, decât ar fi avut și de acestea de ajunsu, dăr în cele mai multe casuri porțiunile, ce li se veniau, erau așa de mici, încatu nu se puteau sătura.

Lipsa creștea într'unu modu înfricoșatu. Ajungându în satul Nsanda, călătorul nostru vedu, că omeni săi sunt așa de sfârșiți, încatu nu sunt în stare a urma mai departe călătoria. Din norocire mai marele de aci scia unde se află Boma, căci fusese de mai de multe ori la această localitate. Stanley flă întrebă, decât nu ar fi aplicat să m3rgă până acolo cu trei dintre Vangvana, ca să ducă o scrisore. Negrul nu se învol ca să m3rgă el însuși, porunci însă la doi dintre omenii săi mai tineri, s'e-i însoțescă pe trimișii călătorului străinu până la locul amintitu.

Stanley scris cu data de 4 Augustu trei scrisori, una în limba englesă, alta în limba francesă și a treia în cea spaniolă, de următorul cuprinsu:

„Unuia dintre domni din Boma.

Stimate domnule! . . . Am sosit în localitatea Nsanda, venindu dela Zanzibar, cu 115 bărbați, femei și copii. Ne aflăm într'o stare grozavu de tristă; sântem aprupe a muri de f3me. Dela indigenii de

Sibiu, 4 Iuliu 1886.

In ședința de astăzi s'a luat în privința ajutorului de stat următorul concludus:

1) Congresul consimte cu procederea sinodului arhidieceșan, prin care a înaintat c. ușa acesta la Congresul ca la cel mai mare foru bisericescu.

2) Congresul apreniand pașii făcuți până acum de sinodul arhidieceșan esmite o deputație de nou în persoanele celor 3 arhierii apoi, I. Bologa, Cav. Pușcaru, Dr. Iosif Gall, A. Cimpuneru, G. Szerb și Ioan Beleşu, deputație, care se mergă la ministrul reg. ung. de culte etc., ca să încerce o rezolvare a cesiunii în favoarea bisericeii, avendă acea deputație a raporta la timpul său sinodului arhidieceșan și Congresului despre modus vivendi ce se va stabili prin intervenția ei.

N. V.

Ciaba, 22 Iunie 1886.

Conferința preoteșcă și examenul. Conferința preoteșcă de primăveră din tractul protopopesc al Sămărgitei s'a ținut în Duminea tuturor Săntilor în comuna Sămărgita, fiind prezenți toți preoții tractului. După celebrarea sf. liturgii și după invocarea Spiritului sântu conferința a fost deschisă de către d. protopopu Alexandru Bene prin o cuvântare, în care arată, că scopul acestor conferințe este îndreptarea moravurilor preoțesci și mai deșă comunicare unulu cu altulu. Președintele, luand cuvântu, face cunoscut membrilor conferinței, că protocolulu, luat deja în 20 Decemvre a. trecut în comuna Minthiu, nu se pôte ceti de orece nici până în presinte nu i s'a scris nimica din partea V. Consistoriu, unde l'a trimis spre aprobare.

Apoi se citeșe o disertație de cuprinsu dogmaticu, în lucrarea căreia d-lu disertante a dovedit mare zel și paciență. O erore a comis însu d-lu disertante fiindcă a intrat forte adencu cu demonstrarea temei în istoria naturală, ceea ce cu adevărurile dogmatice, precum a fost și cestu din cesiune, numai forte puțin are de a face.

După acēșta se decide ca temă pentru conferința viitoare, ce se va ține la toamnă în Petrihaza, următoarea: „Preotulu în scaunul confesionalu ca judecatoru.” Er ca disertante se alege preotulu din Batinu, și de predicatoru preotulu Sasmireșului.

Preșidiulu aduce la cunoscința membrilor, cumcă Il. Sa Dr. Ioan Szabo, Episcopulu Gherlei, a donat pentru biblioteca tractuală 10 tomuri din 10 opuri vechi de diversu cuprinsu. Luand acēșta membrii spre sciință, votēșă Il. Sale mulțamita protocolară.

În urmă s'au făcutu mai multe propunerii dintre cari numai una s'au doue au fost primite; cauza e că a fost forte scurtu timpul, încatu nu s'au putut discuta în de ajuns și chiar acēșta e cel mai mare rēu ce se observă la tôte conferințele preoțesci. Apoi urmă prandulu la preotulu localu.

După prandū toți membrii conferinței au fost invitați de către d. protopopu la examenulu de veră, ce avea să se țină în școlă gr. catolică din locu. În intrarea în școlă totu spațiu ce era înaintea școlii a fost indesuit de popor, așa încatu numai cu anevoiș puteai intra. Asemenea a tostū și înăuntrulu școlii, care era decorată cu verdēșă.

Aici am aflatu pe tēnerulu și bravulu docentū Pavelu Goronū esaminandū copiii. Resultatul acestui examen a fost forte bun, pentru ce d-lu docentū merită tōt lauda. Copii obligați a frecvența școlu au fost 59, dintre aceștia numai 35 au frecvențat'o regulatū.

Ceea ce mă uimise au fostu declamațiunile peste tot, eră în speciă atrase admirarea întregulu publicu și îi storse lacrimi ferbinți din ochi declamarea poesiei „Românulu” de G. Tēutu, de către băiatulu Iacobu Mureșianu. Și cum se nu stēnescă aceste declamațiuni bucuria și plăcere? Mai multu însu trebuie să fiă pătrunse inimile părinților audind pe fii lor cāntand și declamandū, și vedēndu'i ce bune învățaturii primescū. Pătrunse se le fiă inimile și de aceea, că deși puțin și

micu este salariulu docentului, totuș progresulu este peste așteptare.

La lucru fraților docenți, ațiați în băieți, în tinerime frumosulu cugetu, că au chiemarea, ca pământulu ce le-a datu provedința spre cultivare și folosință, se-lu fericeșcă spre binele națiunii sale și în genere a tuturor.

Educați copiii romānesce, căci poporul, care n'ar avē o educație națională n'ar putē să aibă nici istoria națională; istoria națională fără educație națională nu se pôte nici chiar presupune. Și vē aduceți aminte, că unu poporū îndatā ce a părășit educațiunea sa națională, a și renunțatū la viața sa politică și independentă, și mai curēndu s'eu mai târziu dispore de sine din rēndulu popōrelor.

P.

Adunarea generală a Asociațiunei.

Convocare. În conformitate cu §§ 14 și 21 din statutele Asociațiunei transilvane și în conformitate cu concludulu adunării generale dela Gherla din 1885 de dto 30 Augustu șed. I p. prot. 37 adunarea generală pentru anulū curentu se convocă prin acēșta în orașulu *Alba-Iulia* pe ziua de 8 Augustu st. n. a. c. și zilele următoare.

Aducēndu acēșta la cunoscința publică, invitū pe toți membrii Asociațiunei a luă parte în numărū câtū mai mare la ședințele adunării.

Preșidiulu Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului romān.

Sibiu, în 29 Iunie 1886.

Iacobu Bologa,
v.-preș.

Ultime sciri.

Constantinopolu, 3 Iulie. — Depeșă dela 1 Iulie adresată de Pōrtă la Sofia dojenesce discursulu prințului și adresa Sobraniei. Pōrtă îndemnă pe prințu, în interesulu său, să rēmāe în marginile aranjamentulu turco-bulgaru și să lucreze într'unu modu mai puțin independentu, lāsandū se se întrevēdă, în casu contrariu, eventualitatea unei intervențiunii turcesci.

După cum se crede în cercurile diplomatice, acēșta depeșă, concepută în termenii părințesci, este o simplă demonstrațiune a Porții pentru a lua în sēmă reprezentațiunile repetate ale Rusiei privitoare la atitudinea Prințului și a Sobraniei.

Demobilizarea armatei turcesci totu n'a începutu, — trupele părășescū fruntariile Greciei, dēr se concentrează din nou în alte puncte și mai cu sēmă la Kossow și la Adrianopolu.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu „Gaz. Trans.”)

CETTINJE, 6 Iuliu — Unu raportu oficialu spune, că în 2 Iuliu dimineța mai multe sute de Turci înarmați din Colașinū trecēndu peste rīulu Fara au aprinsu casele din apropierea lui și au ocupatū forturile de acolo. *Munte-negrenii au atacatū pe Turcii nāvālitori.* Lupta a duratū până la orele doue din nōpte. În fine Turcii fură goniți, și lāsarū îndērēțulu lorū multū morți. O cētă de Turci este încunjurată și blocată în casele din localitate. Perderea Munte-negrenilorū este de șapte morți și treispredece rāniți. O depeșă din Zara anunță că Turcii nāvālitori suntū emigrați din sate munte-negrine, cari au fostū mai de multu sate turcesci cari s'au încercatū de a-și relua cu forța moșiile lorū de mai înainte.

În 6 Augustu, când oboșiți călătorii tocmai tăbăriseră la pōlele unui munte, dintr'odată unulu dintre băieții luați cu dēnșu, care se depărtase puținelū de cētă, se întorse îndērētū în fuga mare, strigandū cu bucuria: „Am vēțutū pe Uledi și pe Kacece venindū încōce, însoșiți de o grāmădă de omeni!”

Băiatulu nu se înșelase. Uledi și Kacece în adevērū se apropiu de tabără cu pași repeși, dāndū la o parte iarba cea înaltă și tufele, ce le stau în cale. Uledi ținea într'o mână o scrisōre. Îndērēțulu lorū se vedea venindū cu pași aproape totū așa de grābiți o cētă întrēgă de omeni încāreați cu felurite pachete.

Cine ar putē descrie bucuria, ce o simțiră sērmanii Vangvana și Vanyamvezi, precum și îngrijatulu lorū stăpānū, când vēdură că multu așteptatulu ajutorū în adevērū le sosese. Fețele lorū se înșeninară din nou, piepturile lorū, de jumătate amorțite, începură erāși a se încălđi. Părea, că o plōiă binecuvēntată se revērsase asupra unei câmpii chinuite vreme îndelungată de o arșiță grozavă.

Scrisōrea, pe care o aduse Uledi stăpānulu său, era dela nicee compatrioți ai lui Stanley, dela domni Hatten și Cookson din Boma.

(Va urma.)

MÜNCHEN, 7 Iuliu. — La demisia prezentată de ministerulu Lutz, prințulu regentū Luitpold a rēspunsū, declarandū că nu primescē demisiunea cabinetulu, dorindū espresū să rēmānă mai departe în funcțiune.

DUBLINŪ, 7 Iuliu. — O cētă din poporū a atacatū clubulu conservatorū-orangistū, a încercatū să spargă ferestrele. Cei ce se aflau înăuntru au împușcatū asupra atacatorilorū, dintre cari unulu a fostū omorītū și 36 rāniți. Poliția a restabilitū ordinea. S'au făcutū 100 de arestări.

LONDRA, 7 Iuliu. — Până erī sēra s'au alesū pentru parlamentū 187 conservatori, 45 unioniști, 88 gladstoniani, 39 parneliți. În Edinburgū, Golshen a cățutū față cu gladstonianulu Buchanan.

DIVERSE.

Pedēșă cu mōrte în Grecia. — Codulu penalu grecu, țice „Le Siēcle,” datēșă de sub domnia regelui bavarezū Oton; elū nu este decātu copia dispozițiunilorū legei bavareze, și prevede pedēșă cu mōrte într'unu mare numărū de casuri, chiar pentru tālħariile în cari nu s'a vērsatū sānge. Cu tōte acestea, nimeni nu-ș aduce aminte de vr'o esecutiune. Cuvēntulu este simplu: nu se gāsesce călău, și cetățenii, cari ar primi aceste funcțiuni, ar fi, din cauza grōzei pedēșei cu mōrte, „omorīți” de poporațiune. Totuș astăzi Grecia are doi călăi, nicee foști condamnați graciați, cari au primitū aceste funcțiuni pentru optū ani. Acești doi nenorociți au fostū iaternați, ca mēșurā înșelēptă, în stāncile golfului de Nauplia, unde suntū protegiați de unu postū militarū.

Spitalurile pentru bețivi din America. — În America, unde abusu de bețuri nu este rarū, s'au creatū pentru vindecarea beției niște adevērate spitaluri, niște refugii voluntare, unde bețivii suntū obiectulu unorū îngrijiri speciale până la complectarea lorū vindecare. Citimū în acēșta privință într'unu țiarū transatlanticū: Casa de refugiu pentru intemperanți a publicatū alu optulea ei raportū anualu pe 1885; din acestū raportū resultă că, cu totū prețulu ridicatū alu pensiunei (dela 6 până la 20 dolari, după clase), casa n'a primitū mai puțin de 1500 pensionari, plătorii dela 1885. Persōnele sērace intră gratis angajāndu-se să plătescā mai târziu, decā vorū putē. Mijlocele medicale suntū forte puținū întrebuintate în acestū stabilimentū, tratamentulū consistă mai numai din mijloce morale, care, după spusele raportulu, este de trei ori din patru urmatū de o vindecare solidă și durabilă.

Unu curiosu monomanū — Tribunalulu de poliție din Bow Street, din Londra, a decisū țilele acestea că urmăriți trebuiescū făcute contra unui ore-care Edward Rowdon, după cererea d-rei Violet Ita Evelyn Lane, fiica d-nei Conyers. Rowdon este unu personagiu forte ciudatū: de duoi ani elū persecutā pe fiica d-nei Conyers, o urmāresce la preumblări, în salōne unde se introduce neinvitatū, în străinătate, când ea călătoreșce, și tōte acestea pentru a lua de soție pe acēșta tēneră fată, căreia nu i-a fostū nici o dată prezentatū. Acēșta urmārire îi atrase deja 6 luni de închisōre; dēr o dată ce elū fu liberū, își urmă obiceiulu său și merse până acolo în câtū anunță în Morning Post cășetoria lui. Lady Conyers și fiica ei se adreșarū din nou la justiție, care dete cursū afacerii. Rowdon, a cărui libertate pe cautiune a fostū refusată de tribunalū, a fostū manținutū în stare de arestare.

Cășetoria prințului Bulgariei. — În privința proiectulu de cășetorie a prințului Alexandru se scrie din Berlinū: Deja la începutulu anului trecutū princesa Victoria, fiica prințului moștenitorū alu Germaniei, prinsese simpatie pentru tēnerulu prințū alu Bulgariei. Mama prințesei a fostū mai multū pentru, decātu contra unirii; aflāndū despre acēșta Alexandru a pusū se se sondeze tērenulu la Berlinū. Însu prințulu de corōnă și împēratulu nu vrē să știe de așa ceva, cu atātū mai multū când mai târziu isbucni revoluția bulgară. Din contră, inclinarea princesei a crescutū în urma vitejiilorū lui Alexandru. Se țice, că Regina Romāniei ar fi stăruițū în favoarea unirii, dēr dispoziția din Berlinū a rēmasū neschimbată. Acum se pare că prințulu Alexandru a părășitū cu totulū proiectulu de cășetorie.

Douē tunuri colosale. — Din Essen se relatēșă, că în stabilimentulu lui Krupp s'au terminatū douē tunuri pentru arsenalulu maritimū austriacū din Pola, unde au și fostū pornite. Tunurile s'au așēatū pe douē vagōne, anume construite spre acestū scopū, cu optū osii. Lungimea fiecārui tunū este de 10 metri, 40 centimetri. Unu băiatū se pôte plimba în bună voce în interiorulu acestorū tunuri.

Editorū: Iacobu Mureșianu.

Redactorū responsabilū: Dr. Aurel Mureșianu

nicu nu putemū cumpāra nimicū, de ore-ce ei își batū jocu de măgelele, sārma și stofele nōstre. Eu nu te cunoscū, dară presupunēndū, că ești creștinū și omū de onōre, te rogū să nu lași neascultatā rugarea mea. Îmi trebuie neapăratū vre-o 300 basmale, cum se întrebuintēșă pe aici ca obiecte pe schimbū, și vre-o 10—15 poveri de urezū și de grāu. Lucrurile acestea trebuie să sosēșă în douē țile, căci altfelū voi trebui să fiu martorū la nișce scene din cele mai grozave. Pentru întōrcerea cheltuelilorū D-tale mă obligū pe cuvēntulu meu de onōre.

Alu D-tale,

H. M. Stanley

conducētorulu expedițiunei anglo-americane
pentru cercetarea Africei.

Uledi, Kacece și alți doi dintre soții călătorulu nostru își luară asupra lorū însărcinarea, să-și pună tōte puterile și să caute a ajunge câtū mai curēnd în Boma. Ei fură însoșiți de cei doi tineri dați ca călăuzi din partea căpeteniei din Nsanda.

Stanley încă nu rēmasse pe locū, ci voidū se le cēt celorū trimiși câtū mai multū înainte, porni și elū cu osteniți să țovarășu. Suferințelū biețilorū omeni ajunșeră la culme, de ore-ce nemiloșii indigeni din acele tunuri sērace nu voiră să le dea aproape nici unu ajutorū.

Cursul la bursa de Viena din 5 Iulie st. n. 1886

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Rentă de aur, Rentă de hârtie, Imprumutul căilor ferate, etc.

Bursa de București.

Cota oficială dela 20 Iunie st. v. 1886.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Renta română, Renta rom. amort., Impr. oraș. Buc., etc.

Cursul pieței Brașov

din 6 Iulie st. n. 1886.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Bancnote românesce, Argint românesc, Napoleon-d'ori, etc.

Invitare!

Societatea acționară „Hebe“ în adunarea sa generală ținută în 27 Decembre 1885 a decisă a folosi mijlocele posibile pentru ca să ridice apele minerale din comuna Sângeorgiu la nivoulul ce li se compete față cu însemnătatea lor în combinațiune cu alte ape minerale.

Din acestu motiv, — după ce a clăditu la numitele ape minerale o ospătăria corăspundătoare cerințelor moderne cu unu prețu de preste 20,000 fl. v. a. s'a resolutu a clădi și scaldele calde și reci asemenea într'unu stilu modernu și corăspundătoru necesității.

Spre acestu scopu numita adunare a decisu, ca pentru acoperirea acestorū spese se ridice capitalulu acționaru la 40,000 fl. v. a. prin emiteria pe lângă acțiele de până acum, încă de 600 acții à 50 fl. v. a. plătinde în rate lunare à 5 fl. v. a. începându din 1 Ianuariu 1887.

Doritorii de a se împărtăși cu acțiunū suntū avisați în Bistrița la Domnii advocați Danilă Lica, Georg Löw și Gabriele Manu; In Năsăudū la Domnulu Dr. Paulū Tanco dir. gimn. și în Sângeorgiu la administratorele scadelorū Carl Lang.

Semnarea se face până la 1 Octombore 1887.

Dela direcțiunea societății acționare „Hebe.“

Bistrița, în 20 Iunie 1886.

Lica adv. ca dir. alu societ. Löw adv. ca subdirectorū.

Manu adv. ca cassaru.

Tarifa anunțurilor și inserțiunilor.

Anunțuri în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6. Pentru inserțiunū și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repetiri se acordă următoarele rabate:

Table with 2 columns: Duration and discount rate. Includes rows like Pentru repetiri de 3-4 ori (10%), 5-8 (15%), 9-11 (20%), 12-15 (30%), 16-20 (40%), Dela 20 de repetiri în sus (50%).

Pentru anunțuri ce se publică pe mai multe luni se facu înviri și reduceri și peste cele însemnate mai sus.

Avisu d-lorū abonați!

Rugămū pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponulu mandatulu postalū și numerii de pe fasia sub care au primitū țiarulu nostru până acuma.

Domnii ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lămuritū și să arate și posta ultimă.

ADMI-ISTR. „GAZ. TRANS.“

Mersulu trenurilor

pe linia Predealū-Budapesta și pe linia Teiușū-Aradū-Budapesta a calei ferate orientale de statū reg. ung.

Large table with 4 main sections: Predealū-Budapesta, Budapesta-Predealū, Teiușū-Aradū-Budapesta, and Budapesta-Aradū-Teiușū. Each section contains a grid of train routes, types (Tren de persoane, Tren accelerat, etc.), and fares.

Nota: Orele de noapte suntū cele dintre liniile grōse.